

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СУДСКИ БУЏЕТСКИ СОВЕТ

Бр. _____

_____ 2011 год.

С К О П Ј Е

Согласно член 9 став 6 од Законот за судски
буџет (Службен весник на РМ 60/2003 од 22.09.2003
година, Судскиот буџетски совет на _____ седница
одржана на _____ донесе

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА
СУДСКИОТ БУЏЕТСКИ СОВЕТ И
РЕАЛИЗАЦИЈА НА
СУДСКИОТ БУЏЕТ ЗА 2010 ГОДИНА**

НАДЛЕЖНОСТИ НА СУДСКИОТ БУЏЕТСКИ СОВЕТ

Согласно Законот за судски буџет, Судскиот буџет претставува годишна процена на приходите и трошоците на судската власт што ги утврдува Собранието на РМ и е наменет за финансирање на судската власт. Судскиот буџет е дел од Буџетот на РМ издвоен како посебен дел означен со Судска власт.

За вршење на работите во врска со судскиот буџет се формира Судски буџетски совет. Членови на Судскиот буџетски совет се: претседателот на Судскиот совет на Република Македонија, Министерот за правда, претседателот на Врховниот суд на Република Македонија, претседателот на Управниот суд, претседателот на Апелациониот суд Скопје, Апелациониот суд Штип, Апелациониот суд Битола и Апелациониот суд Гостивар, двајца претседатели на основни судови по редослед утврден со Законот за судовите, од кои еден претседател од судовите со проширена надлежност, по системот на ротација, со мандат од две години и директорот за на Академијата за обука на судии и јавни обвинители.

Во работата на Судскиот буџетски совет учествуваат и претставници од Министерството за финансии, но без право на одлучување.

Судскиот буџетски совет ги има следните надлежности;

- ги утврдува методологијата и критериумите за распределба на судскиот буџет;
- врши распределба на средствата од судскиот буџет и превзема мерки за навремено извршување на судскиот буџет;
- одобрува средства за нови вработувања во судовите во рамките на утврдениот судски буџет за маса на исплата на плати;
- го назначува внатрешниот ревизор;
- го донесува Деловникот за работа на Судскиот буџетски совет и другите внатрешни акти;
- го изготвува годишниот Извештај за извршување на судскиот буџет;
- врши пренамена на намената на средствата определени во делот Судска власт;
- врши други работи предвидени со закон.

Состав на Судскиот буџетски совет во 2010 година

- Претседателот на Судскиот совет на Република Македонија,
- Министерот за правда,
- Претседателот на Врховниот суд на Република Македонија,
- Претседателот на Управниот суд,
- Претседателот на Апелациониот суд Скопје,
- Претседателот на Апелациониот суд Штип,
- Претседателот на Апелациониот суд Битола,
- Претседателот на Апелациониот суд Гостивар,
- Претседателот на Основниот суд Куманово,
- Претседателот на Основниот суд Кичево,
- Директорот на Академијата за обука на судии и јавни обвинители.

Стручна служба на Судскиот буџетски совет

Согласно член 10 од Законот за судски буџет стручните и административните работи на Судскиот буџетски совет ги врши стручната служба на Судскиот буџетски совет на Република Македонија. Стручната служба е формирана како внатрешна организациона единица на Судскиот совет на Република Македонија.

Стручната служба ги врши следниве работи:

- ги извршува одлуките на Судскиот буџетски совет,
- ги разработува финансиските показатели поврзани со барањата на судовите и на Академијата за обука на судии и јавни обвинители и ги следи материјалните потреби на судството,
- ги изготвува Деловникот за работа на Судскиот буџетски совет и другите внатрешни акти како и критериумите и методологијата за подготвување на судскиот буџет и ги поднесува на Судскиот буџетски совет на усвојување и
- врши други работи доверени од Судскиот буџетски совет.

Во стручната служба на СБС се вработени 8 извршители и тоа:

- државен советник за судски буџет – 1 извршител
- раководител на Одделение за правни прашања – 1 извршител
- раководител на Одделение за инвестиции – 1 извршител
- раководител на Одделение за информатичко комуникациски технологии – 1 извршител
- соработник – економист – 1 извршител
- соработник – правник – 1 извршител
- самостоен референт – сметководител – 1 извршител
- виш референт – архивар – 1 извршител

Стратешки план на судската власт за период 2010- 2012 година

Согласно усвоениот стратешки план за периодот 2010-2012 година, судската власт ги дефинираше следните приоритетит и цели

Приоритети и цели

Независна, непристрасна, ефикасна и самостојна судска власт;

Заштита на правата и слободите на граѓаните;

Професионално и стручно судство;

Зголемување на транспарентноста на судството;

Воспоставување и развивање на современо и автоматизирано судство.

Финансиска независност на судската власт;

Постапување по предметите во разумен рок;

Воедначување на судската практика;

Почетна обука и континуирана едукација;

Почитување на правилата на професионална етика;

Јакнење на довербата на граѓаните во судството;

Обезбедување на квалитетни услови за работа.

ПРИОРИТЕТНИ АКТИВНОСТИ ВО 2010 ГОДИНА

Согласно усвоениот **Стратешки план на судската власт за периодот 2010-2012 година** и зацртаните приоритети на Владата на Р. Македонија за интеграција на РМ во НАТО и Европската унија од аспект на градење на стабилни институции и владеење на правото и заштита на човековите права, **приоритетите на Судскиот буџетски совет за 2010 година се дефинираа во насока на зајакнување на финансиската независност на судскиот систем на Р.Македонија и следење на европските трендови во областа на финасирањето на судскиот систем.**

Одтука, приоритетните активности беа насочени кон

- анализа на промената на Законот за судски буџет
- унапредување на законската рамка што ги уредува надлежностите на судскиот буџетски совет и изворите на финансирање на судската власт во правец на обезбедување финансиска независност на судската власт
- реализација на активностите од Поглавјето бр. 3.23 Правосудство и фундаментални права, 3.231 Судство од Националната програма за усвојување на правото на Европската унија во делот на судската власт,
- унапредување на буџетскиот процес во судската власт,
- ефикасно менаџирање со судскиот буџет,
- обезбедување неопходни услови за имплементација на судските реформи,
- соработка со меѓународни организации и
- зајакнување на капацитетите на Советот.

Работа на Судскиот буџетски совет на седници

Судскиот буџетски совет во текот на 2010 година разгледуваше, постапуваше и одлучуваше по прашања дефинирани со законските надлежности.

Судскиот буџетски совет работи на седници кои по потреба ги свикнува претседателот на СБС. Во текот на 2010 година Судскиот буџетски совет одржа 9 седници, на кои донесе 31 одлука во врска со разни прашања од својата надлежност. Како најзначајни активности во текот на 2010 година се:

- Учество во подготовката на измената на Законот за судски буџет

Со цел обезбедување на стабилни и доволни извори за финансирање на судската власт, а имајќи ги во предвид европските трендови, подобрувањето на законската рамка за финансирањето на судската власт, која ја сочинува пред се **Законот за судски буџет беше императив во работењето на Судскиот буџетски совет за 2010 година.** Од донесувањето на Законот во 2003 година донесени беа неколку измени кои не навлегуваа суштински во реалните потреби од подобрување на начинот на финансирање на судската власт.

Реализацијата на оваа цел беше поделена на девет активности:

- анализа за утврдување на процент за судскиот буџет во однос на Бруто домашниот производ

- подготовка на Предлог закон за измена и дополна на Законот за судски буџет

Оваа активност произлегува и од Ревидираната Национална програма за усвојување на законодавството на Европската унија (НПАА) за 2010, во која пак, се инкорпорирани обврските за Република Македонија кои се содржани во Претпристапното партнерство и од Извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија за 2010 година.

Анализата ја потврди подготвеноста на СБС да одговори на своите надлежности во целост преку:

1, доследно почитување на буџетскиот процес, подготовка на објективен предлог буџет на судската власт, носење на бројни одлуки кои се во насока на подобрување на менаџирањето на судскиот буџет, оправданост на пренамените кои во текот на фискалната година се вршат согласно приоритетите, транспарентност во работењето преку објавување на годишните извештаи и други одлуки.

2,Функционирањето на СБС е максимално поддржано од страна на Стручната служба на Судскиот буџетски совет која пред се ги извршува одлуките на СБС и ги следи потребите на судската власт.

3, Подготовката , менаџирањето и реализацијата на судскиот буџет се одвива преку автоматизираниот буџетски менаџмент систем (АБМС) како единствен интегриран систем базиран на обработка на податоци во реално време

4,постоењето на менаџерските тимови во секој суд, составени пред се од претседателот на судот и судскиот администратор, кои преку бројните обуки се профилираа како високо стручни, посветени и подготвени да одговорат пред предизвикот на буџетирањето и финансиското менаџирање на своите судовите .

5, Консултација на компаративни искуства и анализа на системите за финансирање на судството во земји членки на Советот на Европа, покажува дека уделот во државниот буџет доделен на судството е помеѓу 1% и 2%,

6, Судскиот буџетски совет го дефинираше своето барање на потребни средства за нормално извршување на активностите за судската власт на износ од 0,8% од Бруто домашниот производ. Така проектираниот буџет ќе обезбеди доволни, одржливи, постојани средства во буџетот кои ќе гарантираат и обезбедуваат независност и самостојност на судската власт.

Анализата ја потврди потребата од подготовка на Закон за изменување и дополнување на Законот за судски буџет особено во делот на дефинирањето на изворите на средствата на судскиот буџет и дефинирање на истиот како процент од Бруто домашниот производ. Судскиот буџетски совет формираше работна група од претставници на судската власт и министерствата за правда и финансии кои подготвија предлог текст, кој потоа беше доставен до Министерството за правда.

Измената на Законот за судски буџет донесена на 5,11,2010 година (“Службен весник на РМ бр.145“) предвидува утврдување на делот на средствата “судска власт“ во Буџетот на Република Македонија потребни за функционирање на единките корисници, во износ од најмалку 0,8 % од бруто домашниот производ, со тоа што овој процент ќе се достигне во 2015 година, а ќе започне да се зголемува во еднакви износи од 2012 година (0,5 % во 2012 година, 0,6 % во 2013 година, 0,7% во 2014 година и 0,8 % во 2015 година). Она што е исто така многу важно за судскиот буџет е дека како извори на судскиот буџет се дефинирани и донациите и сопствените приходи (депозити, закупнини, судски пашалы и сл) на единките корисници, потоа законот предвидува во случај на ребаланс средствата наменети за финасирање на судската власта не може да се намалат, утврдени се средства во буџетот за непредвидени случаи како постојана и тековна резерва во висина од 2 %, како и задолжително одвојување на 2,5 % од средствата за стручно усовршување на судиите, судските службеници, судската полиција и другите вработени во судовите.

- Започнување на проектот определување цена на чинење на судски предмет, проект што ќе се реализира во рамките на Проектот на Светска банка за правна и правосудна имплементација и институционалан поддршка.

Судскиот буџетски совет на _____ седница одржана на 15.04.2010 година усвои проектна задача за подобрување на организационата ефикасност на судовите и определување цена на чинење на судски предмет, согласно која Проектот за правна и правосудна имплементација и институционална поддршка на Министерството за правда и Светска банка спроведоа постапка за обезбедување надворешен консултант кој ќе го реализира проектот. Анализата ќе опфати

1, процес на идентификација на сите функции кои се вршат во судовите, нивна класификација и подготовка на препораки за поефикасно вршење на истите

2, план за организациска ефективност

3, утврдување цена на чинење на судски предмет

4, план за мониторинг и евалуација

Активностите од проектот ќе се реализираат во 2011 година.

- Донесување на План за капитални инвестиции во судството 2011-2013 година

За натамошно унапредување на процесот на реализација на средствата за капитални расходи, Судскиот буџетски совет, во рамките на Проектот на Светска банка за правна и правосудна имплементација и институционална поддршка, изготви Стратешки план за капитални инвестиции во судството од Буџетот судска власт за период 2011-2013 година. Со планот се развиени три сценарија, со кои се предвидува реализација на инвестиции во судските институции во вредност од:

а) според оптимистичкото сценарио - 7,5 милиони евра;

б) според приоритетно сценарио - 5,1 милиони евра и

в) според реалното сценарио – 2,6 милиони евра.

Процесот на развивање на стратешкиот план опфати повеќе елементи: широка дискусија со корисниците на судските згради, подобрување на прирачникот за проектирање на судски згради и изработка на прирачник за одржување на зградите, снимање на состојбата и изработка на профил на постојните судски згради во РМ, дефинирање критериуми за одредување приоритети и изработка на програма со динамички план и финален буџетски план за капитални инвестиции во судскиот сектор од Буџетот судска власт за период 2011-20103 година. Направената детална анализа на потребите од различни реконструкции и адаптации на судските згради е фокусирана на следните стратешки насоки и активности:

- отстранување на факторите кои го загрозуваат здравјето,
- обезбедување на здрава и сигурна работна средина, за вработените и корисниците и зголемување на безбедноста,
- продолжување на векот на експлоатација на објектите,
- сочувување на архивската документација,
- санација на дотраени или неисправни инсталации,
- рационализација на трошоците на објектот за загревање и климатизирање односно зголемување на енергетската ефикасност на судските згради.

Реализација на законските надлежности согласно Закон за судови и Закон за плати на судии

Судскиот буџетски совет и во тековната 2010 година, активно продолжи да постапува по барањата на судиите за реализирање на нивните права утврдени со Законот за судови и Законот за платите на судиите. Во 2010 година, седумнаесет судии стекнале право на реални патни трошоци, еден судија го остварил правото на закупнина, додека службен стан побарал еден судија. Овој податок може да се согледа во подолунаведениот табеларен преглед.

	Право по Закон за судови и Закон за плати на судии	Број на реализирани права
1,	Реални патни трошоци	17
2,	Закупнина на стан	1
3,	Одвоен живот	/
	Вкупно	18

Во однос на обезбедување на правата на судиите, и понатаму проблем претставува околноста што голем број на судии кои ја вршат судиската функција во место што е различно од нивното место на живеење, а согласно Законот за судови имаат право на службени станovi, со кои не располага Судскиот буџетски совет. Овие барања Советот ги препраќа до Владата на Република Македонија, а во меѓувреме на судиите им се признава правото на надоместок за закупнина на стан (доколку склучат договор за закуп на стан) или правото на реални патни трошоци.

- Усогласување на Правилникот за внатрешна организација на Стручната служба на Судски буџетски совет со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола

Во функција на усогласување со одредбите од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, во новиот Правилник за внатрешна организација на Стручната служба на Судскиот совет на Република Македонија што се донесе во 2010 година (Одлука на Судски совет на РМ бр. _____ од _____), дотогашниот Сектор за судски буџет се трансформира во два нови сектори и тоа:

1. Сектор за финансиски прашања на Судскиот буџетски совет, со три одделенија:

- Одделение за буџетска координација;
- Одделение за буџетска контрола;
- Одделение за сметководство и плаќања.

2. Сектор за правни и општи работи, инвестиции и информатичко-комуникациски технологии на Судскиот буџетски совет, со три одделенија:

- Одделение за правни прашања;
- Одделение за инвестиции;
- Одделение за информатичко – комуникациски технологии

Согласно новиот Правилник за систематизација на работни места во Стручната служба на Судскиот совет на Република Македонија, наместо дотогашните 19 извршители бројот на предвидени извршители во Стручната служба на Судскиот буџетски совет се зголеми на 35 извршители.

Со тоа се создадоа предуслови за екипирање на Одделението за буџетска контрола, но до реално пополнување на предвидените работни места не дојде поради не обезбедени финансиски средства за 2010 година за вработување по тој основ од страна на Министерството за финансии. И покрај тоа, Судскиот буџетски совет како буџетски корисник од прва линија согласно одредбата од чл. 4 од Закон за јавна внатрешна финансиска контрола (“ Сл.весник на РМ “ бр. 90/09) и подзаконските прописи од Министерството за финансии, во рамките на соите можности, настојува да одговори на законските обврски.

Целите и обврската на единките корисници на судската власт за известување се утврдени со Правилникот за формата, содржината и начинот за доставување на изјавата за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли (“ Сл. весник на РМ “ бр. 8/08) донесен на 17.01.2008 година од страна на Министерството за финансии.

Секоја единка корисник на судската власт преку својот овластен потписник до Судскиот буџетски совет годишно доставува изјава за квалитетот и состојбата на внатрешни за тековната состојбата во судот.

Судскиот буџетски совет во мај 2010 година го достави до Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола при Министерството за финансии во писмена форма Годишниот извештај за квалитетот и состојбата на системот за финансиски менаџмент и контрола во судството за 2009 година, на негово разгледување.

Утврдена е состојбата во која 34 единици корисници на судската власт извршиле самооценување и бодирање, од кои кај 14 субјекти се бележи вкупна оцена под 100 бодови, од максимален број бодови 150.

Просечната оценка добиена за целото судство изнесува 3,34 од можните бодови за самооценување во прашалникот. Треба да се нагласи дека во однос на претходната 2008 год, оваа оценка изнесувала 3,22 и од тогаш до денес **забележано е зголемување на 3,34.**

Соодносот на оцените по поединечните области од Прашалникот за самооценување на финансиското управување и контрола за 2009 година со оцените за областите од Прашалникот изнесени за 2008 година, може да се согледа и преку следниот табеларен преглед:

Преглед на состојбата за период 2008/2009 година			
Р.б р.	Области од Прашалникот за самооценување на фин. управување и контрола	Просечна оцена во 2008 год	Просечна оцена во 2009 год
1	Контролна средина	3,65	3,9
2	Управување со ризици	2,66	2,9
3	Контролни активности	3,41	3,6
4	Информации и комуникации	3,47	4,02
5	Мониторинг и проценка	2,70	2,3

Најголем дел од субјектите на судската власт се соочуваат со проблем од недостиг на стручен и професионален кадар кој би бил надлежен за водење и спроведување на ефикасен финансиски менаџмент и контролни активности во судот.

Но, напоредно со овој проблем, од особена важност може да се истакне фактот што во споредба со минатата 2008 година значително се подобрува бројот на субјектите во судството кои имаат донесено интерни акти за контроли.

Водење Регистар на судски службеници

Во насока на формирање на единствена рамка за развој и управување со човечките ресурси, а согласно своите законски надлежности, Судскиот буџетски совет води Регистар на судски службеници.

Податоците за судските службеници кои се ажурираат во Регистарот, Судскиот буџетски совет ги добива од страна на единките корисници на судската власт, во хартиена форма, преку соодветни обрасци пропишани во Правилникот за формата и содржината на обрасците за евидентирање на податоците на судските службеници, како и начинот на нивното користење (“Сл.весник на РМ “ бр.70/09).

Во текот на 2010 година, Судскиот буџетски совет континуирано продолжи со активностите за ажурирање на податоците на судските службеници во Регистарот на судските службеници.

Регистарот нуди податоци за вкупниот број судски службеници и структура на судските службеници по одредени параметри (звање, пол, возраст, степен на образование и национална структура)

Овие податоци се составен дел на прилозите на Извештајот за работа на Судскиот буџетски совет за 2010 година.

Анализа за оценувањето на судските службеници во судската власт за 2009 година

Во судовите во Република Македонија во 2010 година за првпат се изврши оценување на судските службеници за 2009 година, по добивање на новиот статус на судски службеници согласно одредбите на Законот за судска служба, а кој почна да се применува од 01.01.2009 година. Со оглед дека судовите согласно законот доставија извештаи за извршеното оценување до стручната служба на Судскиот буџетски совет, Стручната служба на Судскиот буџетски совет изготви анализа за оценувањето на судските службеници во судската власт за 2009 година, која беше усвоена на седница на Судскиот буџетски совет.

Законска обврска за доставување на извештај за оценување на судските службеници за 2009 година имале 33 суда, од кои ваков извештај до стручната служба на Судскиот буџетски совет доставиле 23 суда или 69,69%.

Во судовите кои доставиле извештај за оценување, заклучно со 31.12.2009 година биле вработени вкупно 1151 судски службеници, од кои оценети биле 1080 судски службеници (93,83% од вкупно вработените), а неоценети се 71 судски службеници (6,16%). Од оценетите судски службеници со оцена „се истакнува“ се оценети 416 или 38,51%, со оцена „задоволува“ се оценети 615 или 56,94%, со оцена „делумно задоволува“ се оценети 49 или 4,53%, а со оцена „не задоволува“ не е оценет ниту еден судски службеник.

Табела – Преглед на оценетоста и на видовите оценки на оценетите судски службеници за 2009 година

	Вкупно	Оценети	Неоценети	Се истакнува	Задоволува	Делумно задоволува	Не задоволува
Судови во РМ	1151	1080	71	416	615	49	0

Соработка со Проектот за имплементација на судските реформи на УСАИД ДПК

Со Проектот за имплементација на судските реформи на УСАИД ДПК во текот на 2009 година се оствари значајна и интензивна соработка по неколку основи и тоа:

1. Обезбедување на поддршка при изработката на анализата на утврдување на процент за судскиот буџет во однос на Бруто домашниот производ, преку надворешен консултант кој учествуваше во подготовката на Анализата
2. Обезбедување поддршка на процесот на подготовка на Предлог –измените на Законот за судски буџет, преку организирање на работилници, како и експертско учество на off side консултант
3. Издавање и дистрибуција на четвртиот број од Информаторот на СБС
4. ревизија на Интерниот акт за контроли при извршување на судскиот буџет и препораки за негово изменување и дополнување, како и подготовка на неколку интерни процедури

Анкета за мерење на задоволството на граѓаните од работата на основните судови

Анкетата за мерење на задоволството на граѓаните од работењето на основните судови во Република Македонија се спроведува полугодишно од страна на самите судови, а СБС го следи и поддржува процесот, врши сублимирање на крајните резултати и изготвува збирен извештај од анкетата за сите судови. Доколку по било кој основ се забележи опаѓање на задоволството на јавноста од работењето на судовите, СБС дава препораки до судовите, со цел во иднина да превземат мерки и активности што ќе водат во насока на подобрување на работата и квалитетот на услугите што ги нудат на своите корисници.

Статистичките податоци, кои се добиени со последната анкета спроведена во периодот ноември-декември 2010 година, покажуваат вкупно ниво на задоволство на јавноста од работењето на судовите од 83,83%. Во споредба со изминатиот период, кога со претходната анкета (спроведена во периодот март – април 2010 година) е констатирана состојба од 79,57%, задоволството на јавноста е зголемено за 4,71%.

Од овие резултати се гледа дека во Република Македонија и понатаму е задржан високиот тренд на задоволството на јавноста од квалитетот на услугите што судовите им ги нудат на своите корисници.

Следната анката ќе се спроведе во периодот април-мај 2011 година.

Циклус на анкетирање	Период на спроведување	Ниво на задоволство
1	јануари-март 2008 год.	69,73 %
2	септември-ноември 2008 год.	78,00 %
3	март-април 2009 год.	82,18 %
4	октомври-ноември 2009 год.	83,62 %
5	мај – јуни 2010 год.	79,57 %
6	ноември – декември 2010 год.	83,83 %

Табела: Ниво на задоволство по циклуси на анкетирање

КАДРОВСКА СОСТОЈБА ВО СУДСТВОТО

Обемот, квалитетот и степенот на развој на човечките ресурси и нивниот потенцијал го условува функционирањето, независноста и ефикасноста на судската власт, како и степенот на доверба на судската власт во нашето општество. Имајќи во предвид дека судиската функција е носечкиот столб во обезбедувањето и заштитата на правдата, човековите права и слободи, обезбедувањето на соодветни услови од сите аспекти за непречно реализирање на истата е дефинирано како приоритет на Судскиот буџетски совет.

Утврдувањето на бројот на потребни судиски места во судовите е во надлежност на Судскиот совет на РМ, а Советот на судската служба на судската администрација дава согласност на актите за внатрешна организација и ситематизација во судовите.

На ден 01.01.2010 година во Судската власт биле вработени 2.978 вработени, а на ден 01.01.2011 година биле вработени вкупно 3.041 лица во судската власт

На ден 01.01.2010 година во Судската власт биле вработени 2.978 вработени од кои: 663 функционери, 52 државни службеници, 1.915 судски службеници, 168 работници, 180 судски полицајци.

Во 2010 година продолжија да се применуваат антикризните мерки на Владата на Република Македонија во делот на замрзнување на сите вработувања во јавниот сектор во Република Македонија, при што во единките корисници на судска власт не се пополнуваа трајно испразнетите работни места во 2010 година (по основ на пензија, отказ, избор за судија или обвинител и сл.), а не се реализираа ни вработувања по НПАА програмата.

Горенаведената состојба значително се подобри по донесување на Одлуката на Владата на Република Македонија за трансформација на привремените вработувања во вработувања на неопределено време, при што во судската власт беа реализирани вкупно 104 вработувања на стручни, административни службеници и работници и тоа:

- за администрација на Судскиот совет на Република Македонија 2 вработувања;
- за судска администрација 101 вработување;
- за Академија за обука на судии и јавни обвинители 1 вработување.

Горенаведените вработувања се со следните звања:

- виш судски референт - 4 извршители;
- судски референт - 63 извршители;
- работници - 12 извршители;
- судски советник - 4 извршители;
- помлад судски референт - 13 извршители;
- самостоен судски референт - 2 извршители;
- судски соработник - 5 извршители;
- виш судски соработник - 1 извршител.

Од горенаведените вработувања Судскиот буџетски совет издаде согласности за пополнување на 91 слободно работно место односно согласности за објава на јавен оглас за вработување на судски службеници.

Во рамките на овие вработувања, се заокружи процесот на вработување на информатичари во сите судови, што како потреба го наметна воведувањето на АКМИС системот за електронска евиденција на судските предмети.

Во текот на 2010 година на ниво на судска власт вкупно беа реализирани 114 вработувања на неопределено време и 17 вработувања на определено време. Во исто време, трајно се испразниле вкупно 129 работни места на ниво на судска власт од кои: 45 - по основ на пензионирање, 2 - по основ на отказ и 82 - престанок на работен однос по други основи.

Во рамките на реформите на судскиот систем, Судскиот буџетски совет заедно со Судскиот совет на Република Македонија се залага и ги поддржува активностите за реализација на заедничката цел секој судија да има свој стручен соработник, а се со цел за зголемување на

ажурноста и ефикасноста на судовите, како и зајакнување на човечките ресурси и правичната застапеност на припадниците на заедниците во судската власт.

Согласно податоците добиени од Судскиот совет на Република Македонија, вкупниот број на потребни судии на ниво на државата изнесува 724 судии, при што со состојба 31.12.2010 година пополнетоста на судиски места изнесува 674 судии односно 93,09% проценти.

Потреба од нови вработувања во судството

Состојбата на недостиг на потребен кадар во судството беше присутен и во текот на 2010 година. Недостигот на кадар се однесува како на

- потребниот стручен и административно технички кадар кои е директно во функција на судиите и остварувањето на нивната функција (стручни соработници, дактилографи, раководители на оддел, доставувачи, и сл.),

- стручни кадри од областа на односи со јавност, областа на човечките ресурси, јавна внатрешна финансиска контрола, стратешко планирање и сл. Односно се работи за кадри кои не се директно во функција на судиската функција, но кои современите текови на функционирање на институциите го наметнуваат како потреба. Стратешката определба на судската власт за транспарентност во работењето (објава на одлуките на веб страните на судовите, објавување на информации кои се од интерес на јавноста и презентирање на работаат на судовите и сл) се реализира со постоечките кадри, кои немаат потребни стручни познавања.

Воведувањето на АКМИС системот за електронска евиденција на судските предмети особено го истакна проблемот со недостиг на информатичарите во судовите бидејќи иако се направија напори за вработување на по еден информатичар во судовите, сепак постои потреба во судовите со поголем број вработени за вработување на дополнителен број на информатичари. Така на пр. Основниот суд Скопје 1 – Скопје Основниот суд Скопје 2 – Скопје (кои бројат по повеќе од 310 вработени) располагаат само со двајца вработени информатичари, иако стандард што треба да се применува е дека на секои 40 компјутери потребно е да има вработен по еден информатичар.

Со примената на Законот за судска служба, Советот за судска служба ги усвои правилниците за систематизација на работните места во сите судови, при што може да се констатира дека со состојба 31.12.2010 година од предвидени 689 судиски места пополнети се 650, односно 93,12 % на пополнетост, а пополнети се предвидените 13 места за членови на Судски совет. Од предвидени 3695 потребни вработувања во судската власт за судска административна и државни службеници, пополнети се 2.315 работни места, односно пополнетоста на систематизацијата изнесува 62,65 %. Исто така може да се утврди дека просечниот број на вработени по судија изнесува 3.49 вработени, односно 2,96 вработени од групата на стручни и административни вработени (оние кои непосредно се во служба на судиите).

Во рамките на реформите на судскиот систем, Судскиот буџетски совет се залага и ги поддржува активностите за надминување на ваквите состојби, особено настојувањето секој судија да има свој стручен соработник, а се со цел за зголемување на ажурноста и ефикасноста на судовите, како и зајакнување на човечките ресурси и правичната застапеност на припадниците на заедниците во институциите.

РЕАЛИЗАЦИЈА НА СУДСКИОТ БУЏЕТ ЗА 2010 ГОДИНА

Согласно член 1 од Законот за судски буџет со судскиот буџет се финасира судската власт во Република Македонија. Судскиот буџет е определен како дел од Буџетот на Република Македонија.

Согласно член 2 од Законот за судски буџет Судскиот буџет претставува годишна процена на приходите и расходите на судската власт, што ги утврдува Собранието на РМ и е наменет за финасирање на судската власт. Судскиот буџет е дел од Буџетот на РМ издвоен како посебен дел означен со Судска власт.

Трошоците на судскиот буџет ги опфаќаат:

Тековни трошоци:

- за платите и надоместоците на судиите,
- за платите и надоместоците на судските службеници, државните службеници и другите вработени во судството,
- за стоки и услуги за работа на судовите,
- за трошоци во постапките,
- плаќањата за други трошоци од редовната работа на судовите,
- за стручно усовршување на судиите, судските и државните службеници и другите вработени во судовите,
- за платите и надоместоците на вработените во Академијата за обука на судии и јавни обвинители,
- за стоки и услуги за работа на Академијата за обука на судии и јавни обвинители,
- плаќањата за други трошоци од редовната работа на Академијата за обука на судии и јавни обвинители,

- за почетна обука на кандидати за судии и заменици на јавни обвинители и постојано стручно усовршување на судиите, јавните обвинители, нивните заменици, на судските и обвинителските службеници, како и на државните службеници во Министерството за правда кои вршат работа од областа на правосудството.

Капитални трошоци

- набавка на капитални средства на судовите,
- инвестиционо одржување на објектите и опремата во судовите ,
- набавка на капитални средства за Академијата за обука на судии и јавни обвинители,
- инвестиционо одржување на објектите и опремата на Академијата за обука на судии и јавни обвинители.

Предмет и обем на на работа на судството за 2010 година

Обемот на работа на судовите е дефиниран од остатокот на судски предмети од претходна година и новопримените предмети во тековната година, решените и нерешените предмети. Судовите секоја година се соочуваат со голем обем на работа. Судовите прават огромни напори и конкретни активности во насока на совладување на приливот.

суд	нерешени	новопри мени	вкупно во работа	решени	нерешени	не/совладан прилив
1	2	3	4(2+3)	5	6(4-5)	7(5-3)
Врховен суд на РМ	1.340	2.610	3.950	2.827	1.123	217
Управен суд	9.154	9.043	18.197	7.857	10.340	-1.186
Вкупно предмети АС	6.280	40.049	46.329	37.535	8.794	-2.514
Вкупно предмети ОС	927.486	611.045	1.538.531	603.575	934.956	-7.470
Вкупно предмети во сите судови	944.260	662.747	1.607.007	651.794	955.213	-10.953

Табела: Број на судски предмети во 2009 година според извештај на Врховен суд

Судскиот буџет содржи две програми:

- програма 20-судска администрација и
- програма 30-Академија за судии и јавни обвинители

Програмата 20-Судска администрација ги опфаќа средствата за финансирање на активностите и функциите на Судскиот совет на РМ, Врховниот суд на РМ, Управниот суд, апелационите судови и основните судови со проширена и основна надлежност.

Програмата 30-Академија за судии и јавни обвинители ги опфаќа средствата за финансирање на активностите на Академијата.

Вкупниот буџет на судската власт за 2010 година (Сл. Весник на РМ бр.156 од 25,12,2009 година) изнесуваше 1.740.225.000 денари. Предлог буџетското барање на судската власт за 2010 година изнесуваше 2.203.085.000 денари, што значи, одобрените средства со буџетот за 2010 година не беа доволни за нормално и ефективно работење на единките корисници на судската власт.

Во текот на годината се изврши една измена и дополнувања на буџетот на РМ (Сл весник на РМ бр.95 од 16.6.2010) со што и буџетот на судската власт претрпе измени во обемот и структурата. Исто така беа извршени и неколку пренамени на ставки со кои се интервенираше во насока на подмирување на обврските на намалување на неизмирениите обврски. Со наведените измени се изврши намалување на буџетот на судската власт во вкупен износ од 24,583,000 денари, односно за 1,41 % во однос на основниот буџет. При тоа, се изврши зголемување на категоријата 40- Плати и надоместоци од плати во апсолутен износ од 33,097,000 денари , а значително се намали категоријата 42- Стоки и услуги во вкупен износ од 28,538,000 денари. Во текот на годината се извршија внатрешни прелевања (пренамени по ставки) со цел да се интервенира на ставките каде состојбата со неизмирениите обврски беше најалармнатна. (Прилог 2 - Преглед на пренамени за Судска власт за 2010 година).

Во 2010 година вкупно одобриениот буџет за судската власт за двете програми изнесуваше 1.740.225.000 денари, а конечно одобрените средства 1.715.642.000 денари. Структурата на средствата по категории е следната:

Кат	назив	Основен буџет	%	Конечна состојба	%
40	Плати и надоместоци	1.442.800.000	81,39	1.476.735.000	84,68
42	Стоки и услуги	264.794.000	14,94	232.578.000	13,34
46	Субвенции и трансфери	11.000,000	0,62	10.428.000	0,60
48	Капитални расходи	54.000.000	3,05	24.160.000	1,38
	ВКУПНО	1.772.594.000	100,00	1.743.901.000	100,00

Табела: Структура на буџет судска власт за 2010 година по категории

Процентуалното учество на поделните категории покажува релативно високо учество на категоријата 40- Плати и надоместоци од плати, а ниско учество на категоријата 42-Стоки и услуги во рамките на која категорија се обезбедуваат средства за тековно работење на судовите. Оваа категорија во 2010 година бележи значително намалување во однос на 2009 година кога изнесуваше 254.794.000 денари. Таквата состојба имаше негативно влијание врз нормалното функционирање на судовите и редовно надмирување на обврските од работењето. Категоријата

48-капитални инвестиции и покрај првично поголемиот буџет, со измените на буџетот и пренамените бележи значително намалување за 55,26%.

Категорија 40 – Плати и надоместоци од плати

Со категоријата 40 – Плати и надоместоци од плати се обезбедија средства за исплата на плати и надоместоци од плати на вработените во судската администрација (тековна состојба), новоизбраните судии и за новите вработени лица согласно Одлуката на Владата на Република Македонија за трансформација на привремените вработувања во трајни вработувања, како и реализација на вработувања за кои беа обезбедени обнови на согласности од Министерството за финансии за 2010 година (како нереализирани согласности од 2009 година)

Со оглед на структурата на вработените во судската власт, исплата на платите се врши согласно следните закони:

- за членовите на Судскиот совет на РМ- Закон за исплата на плати на членови на Судски совет на република Македонија,
- за судиите во Врховниот суд на РМ, Управниот суд, апелационите и основните судови-Закон за исплата на плати на судии,
- за функционерите во Академијата за обука на судии и јавни обвинители -Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители,
- за вработените службеници во Судскиот совет на РМ и Академијата со статус на државни службеници -Законот за државни службеници,
- за службениците и судската полиција со статус судски службеници- Закон за судски службеници
- за останатите вработени во судската власт- Законот за работни односи.

За оваа категорија средствата обезбедени со почетниот буџет за програма 20- судска администрација не беа доволни за исплата на плати на вработените и во текот на годината се интервенирале со Законот за изменување и дополнување на буџетот на РМ за 2010 година во вкупен износ од 40.955.000 денари. Исплата на платите на вработените во судската власт во текот на годината се одвиваше редовно и навремено, согласно законските прописи.

Реализација на категорија 40, за програма 20-судска администрација

ставка	назив	буџет	Ребаланс 2010	Конечен буџет (по	реализација	%реал /
401	Основни плати	1.023.240.000	1.072.476.000	1.069.026.000	1.068.741.695	99,97
402	Придонеси за соц осиг	411.115.000	399.434.000	397.706.000	397.668.614	99,99

403	Останати придонеси од плати	0	3.400.000	2.720.000	940.548	34,58
вкупно		1.434.355.000	1.475.310.000	1.469.452.000	1.467.350.857	99,86

Реализацијата на ставката 403-Останати придонеси од плати е многу ниска затоа што проекцијата се однесуваше на исплата на дежурствата на судиите, дактилографите и возачите, чија исплата согласно Правилникот за исплата на дежурства е дефинирана како процент од дневницата за службено патување во земјата, која со ребалансот се укина, односно немаше основ за пресметка на дежурствата. Ваквата состојба се надмина со донесување на нов Правилник за пресметка на дежурствата во ноември 2010 година. Сепак, СБС го искористи законското право на пренамена на 20 % од оваа ставка, а во полза на ставка 421.

Реализација на категорија 40, за програма 30 Академија за обука на судии и јавни обвинители

ставка	назив	буџет	Ребаланс 2010	Конечен буџет (по)	реализација	%реал / кон
401	Основни плати	6.043.000	5.741.000	5.291.000	5.228.709	98,82
402	Придонеси за соц осиг	2.402.000	2.137.000	1.992.000	1.957.722	98,28
вкупно		8.445.000	7.878.000	7.283.000	7.186.431	98,67

Судскиот буџетски совет ја следеше динамиката на реализација на категорија 40-Плати и надоместоци и до Министерството за финансии достави две барања за пренамена од оваа категорија 42 за двете програми, од кои едната се реализираше, а втората и покрај тоа што Министерството за финансии даде согласност, не се реализираше поради истекот на фискалната година.

Категорија 42 – стоки и услуги

Категоријата 42-Стоки и услуги е најдинамичната категорија во рамките на судскиот буџети од каде се обезбедуваат средства за тековно работење на судовите. Најголем дел од средствата согласно одлуката на Судски буџетски совет бр. 02-130/7 од 19.02.2010 година беа одобрени како буџети на единките корисници на судската власт и со истите менаџира секој суд самостојно, а дел од средствата беа наменети за централизиран плаќања од судскиот буџет за потребите на единките корисници. Распределбата на буџетот по единки корисници се изврши согласно усвоените Критериуми и методологија за распределба на судскиот буџет, при што особено се водеше сметка за надлежноста на судот, бројот на предмети во работа, бројот на судии, барањата на судовите, неизмирениите обврски од претходната година и сл.

Судскиот буџетски совет во текот на годината со одлуки даде генерални насоки за наменско, ефикасно и ефективно користење на средствата, а се спроведоа и централизираните набавки со цел заштеда на средства.

Преку модулите на АБМС системот во текот на годината се следеше реализацијата на буџетот на секоја единка и се утврдуваше потребата од дополнителни измени во одобрените буџети по поделни единки корисници. Исто така се утврдуваа и најдобрите практики во трошењето на средства за определена намена и беа споделувани со другите единки корисници на судската власт.

Почетниот буџет за 2010 година за судската власт за оваа ставка, како и претходните години не беше согласно предлог буџетското барање на судската власт и не беше доволен за покривање на основните потреби на судската власт. **Практиката со ребаланс значително да се интервенира на зголемување на буџетот на оваа категорија во 2010 година не беше случај, а како последица на ефектот на светска економска криза во домашната економија.** За прв пат со ребалансот на буџетот се интервенираше во намалување на основниот буџет во вкупен износ од 38.191.000 денари.

Во текот на годината, беа извршени и неколку пренамени помеѓу ставките во категоријата, а се интервенираше и од категорија 46-Субвенции и трансфери.

Реализација на категорија 42, за програма 20 судска администрација

ставка	назив	буџет	ребаланс	Конечен буџет (со прен)	реализација	% реал / буџет
420	Патни и дневни расходи	2.513.000	1.062.000	1.062.000		77,72
421	Комунал услуги, греење, комун. и транспорт	101.445.000	91.300.000	93.330.000		98,88
423	Ситен инвент, алат и др материјали	24.923.000	22.431.000	22.431.000		98,10
424	Поправки и тековно одржување	11.607.000	13.506.000	13.506.000		86,34
425	Договорни услуги	74.076.000	58.648.000	62.848.000		92,14
426	Други тековни расходи	4.306.000	3.425.000	3.425.000		85,33
427	Привремени вработувања	24.000.000	19.080.000	17.730.000		
42	Вкупно	232.870.000	209.452.000	214.332.000		95,08

Процентот на вкупната реализација во висина од 99,23 % е во согласност со приоритетот на Судскиот буџетски совет и судската власт за максимална реализација на судскиот буџет.

Значи, ефектот на глобалната економска криза крајно негативно се одрази врз реализацијата на судскиот буџет. Неизмирените обврски за програма 20-Судска администрација заклучно со 31.12.2010 година за категорија 42 изнесуваат 55.632.469,00 денари и истите ќе значат сериозно оптоварување на буџетот за 2010 година.

Во однос на неизмирените обврски значајно е да се истакне дека:

1. со истиот датум останаа нереализирани средства во рамките на одобриениот буџет на судската власт во вкупен износ од 25.639.291,00 денари за кој износ беа доставени налози за плаќање до трезорските канцеларии,

2. согласно заклучокот на Судскиот буџетски совет, за пренамена на остатокот на средствата во категорија 40-Плати и надоместоци од плати до Министерството за финансии беше доставено барање за пренамена на средства во вкупен износ од 21.800.000 денари, наменети за ставката 42-Стоки и услуги. За пренамената не беше добиена согласност од Министерството за финансии, а доколку се реализираше оваа пренамена и одобриениот буџет, проекцијата на неизмирените обврски за категоријата 42 би била во износ од приближно 22.300.000,00 денари.

Во прилог на овој извештај е даден преглед на реализација на категорија 42 по единки корисници од аспект на конечно одобрен буџет, како и неизмирените обврски заклучно со 31.12.2009 година.

Забелешка: Извршените пренамени на буџетските средства во текот на годината, за раздел 29010-судска власт, предизвикуваат измени во одобрените средства кај единките корисници. Конечните одобрени средства, согласно учеството на секој суд во распределбата на средствата на судскиот буџет состојба 31.12.2010 година треба да се сублимира во Измена на годишната распределба на средства за 2010 година за единките корисници на судската власт за буџетските сметки. Советот Измената ја одобрува со Одлука.

Ставка 420 - Патни и дневни расходи

Буџетот на ставката 420 со основниот буџет изнесуваше 2.513.000 денари, но во текот на годината со измените и дополнувањата на буџетот беше намален за 1.062.000 денари, односно изнесуваше 1.451.000 денари.

Во однос на оваа ставка значајно е да се напомене дека како антикризна мерка со ребалансот на буџетот се укина правото на надоместок за дневница за службено патување, така што се реализираа сасмо обврски за патни расходи.

Сепак, со оглед на недостигот од доволно средства единките корисници реализираат минимум патувања, и тоа само во земјата, а патувања во странство воопшто не се реализираат, иако постои нагласена потреба за истите.

Она што треба да се напомене е дека буџетот е несразмерен и потценет од аспект на обезбедување редовни посети на повисоките судови на помалите, а со цел обезбедување координација, контрола во работата како и ефикасност во работењето на судовите.

Во однос на оваа ставка карактеристично е да се напомене дека законската поставеност на Судскиот буџетски совет и Советот за судска служба кои како тела се составени од членови кои се и од внатрешноста на државата, а седиштата се во Скопје, имаат потреба од чести одржување на седници, за што се потребни средства за патни расходи. Секако дека потребата од

патувања на вработените во судовите последните години е поизразена и поради стратешките определби на Владата на РМ за имени на бројни закони за што се реализираа чести средби на претставници од судската власт.

Реализацијата на оваа ставка изнесува 85,49%.

Ставка 421- Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт

Буџетот на ставката 421 со основниот буџет изнесуваше 101.445.000 денари, но во текот на годината со измените и дополнувањата на буџетот беше намален за 8.115.000 денари, односно изнесуваше 93.330.000 денари. За оваа ставка е карактеристично што и покрај настојувањето да се реализираат заштеди во трошењето, даватели на услугите најчесто се претпријатија со монополски статус, така што речиси и не постојат услови за намалување на обврските. Цената на топлинската енергија во 2010 година во однос на 2008 и 2009 година се зголеми и тоа предизвика сериозно оптоварување на судскиот буџет.

Судскиот буџетски совет донесе повеќе одлуки во насока на намалување на трошоците на оваа ставка, со цел обезбедување заштеда, и тоа во однос на мобилната телефонија и доставата на судските писмена. Особено се посочи потребата и обврската на судовите за меѓусебно помагање при доставата.

Во текот на 2010 година се спроведе и постапка за централизирана набавка на мобилен оператор со што се добија значителни повластувања за судската власт како во однос на цената така и во однос на услугите во мрежата, а ефектите значеа намалување на трошоците за мобилна телефонија.

Во рамките на оваа ставка во текот на 2010 година беа обезбедени средства за интернет пристап за сите судови со што се обезбедија услови за објава на судските одлуки на web страните на судовите, а со цел транспарентност во работењето.

Најголемо оптоварување на оваа ставка и понатаму се обврските за службената достава на судските писмена, и покрај склучените договори за повластена достава на истите и наплатата од страна на Македонска пошта само на уредната достава. Вкупната вредност на услугите кон македонска пошта по овој основ изнесува околу 37,000,000 денари.

Исто така и енергенсите за затоплување на судските згради се значителен дел од оваа ставка во вкупен износ од околу 28,000,000 денари, од кои само обврските кон топлификација изнесуваат околу 22,500,000 денари.

Она што последните години е сериозно оптоварување на буџетот на оваа ставка се обврските за реални патни трошоци на судиите кои живеат во една, а работат во друга општина, а кои изнесуваат околу 6,500,000 денари.

И покрај настојувањата на судовите за максимално економично работење, обврските кои како неизмирени се пренесоа во 2010 година се големи и значително ќе го оптоварат буџетот за 2010 година.

Реализацијата на буџетот на оваа ставка изнесува 99,85 %.

Ставка 423-Материјали и ситен инвентар

Буџетот на ставката 423 со основниот буџет изнесуваше 24.923.000 денари, а со ребалансот во текот на годината се изврши намалување на 22.431.000 денари и покрај тоа што

судовите имаа реална потреба за повеќе средства. Од оваа ставка се обезбедуваат средства за канцелариски материјали како и за АОП опрема. Во најголем дел од судовите воведена е евиденција на набавката и потрошувачката на канцелариски материјали и АОП опрема преку модулот за магацинско работење во АБМС системот. Со евиденцијата максимално се вовеле контрола во трошењето на средствата, но сепак, неизмирениите обврски покажуваат дека буџетот определен за оваа ставка не ги задоволува потребите на судовите.

Треба да се посочи дека во текот на годината повеќе судови, особено со проширена надлежност реагираа на недоволните средства за оваа ставка и дека се соочуваат со сериозни проблеми во обезбедувањето на потребна хартија и тонери за тековна работа.

Реализацијата на оваа ставка изнесува 98,04 %.

Ставка 424-поправки и тековно одржување

Буџетот на ставката 424 со основниот буџет изнесуваше 11.607.000 денари, а во текот на годината со измените и дополнувањата на буџетот беше зголемен, односно изнесуваше 13.506.000 денари. Ова зголемување беше неопходно за обезбедување средства за набавка на Firewall Check Point анти вирус заштита на компјутерската мрежа на судската власт, која поради воедувањето на АКМИС системот наметна повисоки стандарди на безбедност.

Анализирајќи ги потставките, на одржување и поправки на возилата се одлеани најголем дел од средствата, имајќи го предвид фактот дека возниот парк со кој располагаат судовите е стар и дотраен (судовите располагаат со околу 70 возила постари постари од 13 години).

Во 2010 година беа обезбедени средства и за тековно и адаптивно одржување на Автоматскиот буџетски менаџмент систем .

Реализацијата на оваа ставка изнесува 98,07 %.

Ставка 425- Договорни услуги

Буџетот на ставката 425 со основниот буџет изнесуваше 74.076.000 денари, но во текот на годината со измените и дополнувањата на буџетот беше намален, односно изнесуваше 62.848.000 денари.

Расходите кои се опфатени со ставката **425- Договорни услуги** во најголем дел се однесуваат на трошоци за кривичните постапки и прекршочните постапки. Видот на трошоците како и начинот на исплата се определени со процесните закони и тоа:

1. Трошоците на кривичната постапка се издатоците направени по повод кривичната постапка од нејзино поведување до нејзино завршување и издатоците за преземените истражни дејствија пред истрагата и истите опфаќаат:

Трошоци за сведоци, вештаци, преведувачи, стручни лица, толкувачи, трошоци на увид, превозни трошоци на обвинетиот, издатоци за доведување на обвинетиот, превозни трошоци на службените лица, трошоци за лекување на обвинетиот за време додека се наоѓа во притвор и сл.

Согласно член 88 став 4 од Закон за кривична постапка овие трошоци, како и нужните издатоци на назначениот полномошник на оштетениот како тужител се

исплатуваат однапред од средствата на судот, а се однесуваат на постапките поради кривични дела за кои се гони по службена должност.

2. Трошоци на прекршочна постапка се издатоци за сведоци, вештаци, преведувачи, толкувачи, увиди и претресување на простории и лица и чување на одземени предмети, издатоци за приведување, трошоци за службени дејствија и за службени лица и издатоци за лекување на обвинетиот, а се дефинирани со член 122 став 3 од Законот за прекршоци.

Значително оптоварување на буџетот предизвика зголемувањето на цената на услугите на Институтот за судска медицина, а исто така тоа предизвика сериозни проблеми во работата на судовите.

Напорите за заштеди по однос на оваа ставка се ограничени имајќи го предвид споменатото дека се работи за законски права на странките во судскиот процес, како и на обезбедување на експертизи на кои се базира судската пресуда,

Реализацијата на оваа ставка изнесува 99,61 %.

Ставка 426- Други тековни расходи

Износот на ставката 426 со основниот буџет изнесуваше 4.306.000 денари, но во текот на годината со измените и дополнувањата на буџетот беше намален за 881.000 денари, односно изнесуваше 3.425.000 денари, Средствата од оваа ставка се наменети за тековни расходи, и се значително ниски во однос на реалните потреби на судовите.

Реализацијата на оваа ставка изнесува 94,69 %.

Ставка 427- Привремени вработувања

Износот на ставката 427- Привремени вработувања со основниот буџет изнесуваше 24.000.000 денари, но потоа беше намален на 17.730.000 денари, со оглед на одлуката на Владата на Република Македонија за трансформација на привремените вработувања во трајни вработувања. Средствата кои беа обезбедени беа доволни за реализација на обврските на судовите кон Агенциите за привремени вработувања.

Реализацијата на оваа ставка изнесува 98,67 %.

Категорија 46 - Субвенции и трансфери

Буџетот на ставката 464 со основниот буџет изнесуваше 11.000.000 денари, но во текот на годината со измените и дополнувањата на буџетот беше намален за 572.000 денари, односно изнесуваше 10.428.000 денари. Вака обезбедените средства не беа доволни за покривање на обврските од правата од работен однос на вработените во судската власт, за извршните и правосилните пресуди на товар на судскиот буџет.

Во 2010 година Согласно член 36 став 6 од Законот за судови, Судскиот буџетски совет продолжи со постапување по доставени решенија од Врховниот суд на Република Македонија за повреда на правото на судење во разумен рок, при што од Судскиот буџет беа исплатени правични надоместоци по 101 решение на Врховниот суд на Република Македонија во вкупен

износ од 4.867.650,00 денари. Треба да се напомене дека и покрај потешкотиите околу прибирањето на податоците од странките на кои им е досуден правичниот надомест, а врз основа на кои се врши реализацијата, СБС особено внимава на почитување на законскиот рокот за исплата на овие надоместоци во рок од три месеци.

Согласно одредбите од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2010 година, Судскиот буџетски совет и во 2010 година континуирано продолжи да постапува по поднесените барања на единките корисници од судската власт за исплата на надоместоци од работен однос (парична помош за боледувања подолги од шест месеци, солидарна помош и отпремнини) при што вкупно се поднесени барања од единките корисници на судската власт, за што се исплатени 2.181.255,00 денари од судскиот буџет.

Овој податок може да се согледа во долунаведениот табеларен преглед.

Основ на надоместок од работен однос	Вкупно реализирани	Вкупно исплатени
Парична помош	22	375.000
Боледувања подолги од шест месеци	10	306.558
Отпремнини	37	1.499.697
Вкупно	69	2.181.255

Категоријата 46 особено е оптоварена со исплатата на правосилните и извршните решенија кои произлегуваат од член 93 од Законот за кривична постапка –пречистен текст (Сл. весник на РМ бр.15/05). Ова се однесува на трошоците од ослободителните пресуди паѓаат на товар на судскиот буџет, како и обврските на единките корисници кои не се подмирени во законскиот рок поради недостиг на средства, а добавувачите по судски пат ги реализираа средствата. Вкупниот износ исплатен по овој основ изнесува 2.568.951 денари, од кои само за извршни решенија износот е 1.220.429 денари.

Реализацијата на оваа ставка изнесува 92,23 %.

КАТЕГОРИЈА 48 – КАПИТАЛНИ РАСХОДИ

Во Буџетот судска власт за 2010 година, на категорија 48-капитални расходи, за Програма 20-судска администрација беа одобрени **52.000.000** денари и за Програма 30-Академија за судии и обвинители **2.000.000** денари, односно вкупно за капитални расходи и инвестиционо одржување на судските згради беа предвидени **54.000.000** денари. Во текот на годината, со ребаланс на Буџетот, одобрените средства за Програма 20 – судска администрација беа намалени на **23.430.000** денари, а за Програма 30 – Академија за судии и обвинители на **730.000** денари.

Во рамките на одобрените средства, Судскиот буџетски совет ја спроведе Годишната програма за инвестирање од Буџетот судска власт за 2010 година (ГПИ), која опфати низа инвестициони

активности за подобрување на условите за работа на судските институции, кои придонесуваат за поддршка на реформите на судството во Република Македонија.

ПРОГРАМА 20 – СУДСКА АДМИНИСТРАЦИЈА

Годишната програма за инвестирање од Буџетот судска власт за 2010 година во делот за Програма 20 – судска администрација, во текот на годината претрпе повеќе измени, при што првично проектираниот износ од **52.000.000** денари беше намален за **54,94%** односно беше сведен на **23.430.000** денари. Со тоа, во однос на буџетски одобрените **50.147.000** денари по двата ребаланса во 2009 година, капиталните инвестиции од Буџетот судска власт за судските згради се намалени за **53,28%**.

Судскиот буџетски совет, уште на почетокот од годината, при самото донесување на Годишната програма за инвестирање, ги намали буџетски предвидените **52.000.000** денари за капитални расходи на **47.400.000** денари, со пренамена на **4.600.000** денари од ставка 481-градежни објекти на ставка 425-договорни услуги, заради подмирување на пренесени обврски од 2009 година.

Понатаму во текот на 2010 година Годишната програма за инвестирање беше изменета во повеќе наврати и тоа:

- заради подинамично следење на инвестиционите потреби на единките корисници во функција на интензивирање на динамиката на реализација на ГПИ, заради што Судскиот буџетски совет донесе Одлука за овластување на претседателот на СБС да врши пренамена на средства во рамките на ГПИ во износ до 5.000 евра и
- заради усогласување со Ребалансот на Буџетот, кога одобрените средства од **47.400.000** денари беа намалени на **23.430.000** денари.

Годишната програма за инвестирање од Буџетот судска власт за 2010 година и распределбата по ставки согласно правените измени во текот на годината е прикажана на следната табела:

СТАВКА	ОПИС	БУЏЕТ 2010	ПРЕНАМЕНА 07-3710/2	РЕБАЛАНС 2010
480	Купување на опрема и машини	16.647.000	13.320.000	7.205.000
481	Градежни објекти	35.353.000	28.992.000	14.192.000
483	Купување на мебел	0	5.088.000	2.033.000
ВКУПНО		52.000.000	47.400.000	23.430.000

Табела: Распределба на категорија 48-капитални расходи по Буџет и Ребаланс на Буџет

Приоритет во планирањето на капиталните расходи од Буџетот судска власт за 2010 година имаа започнатите капитални проекти во претходната година - за подобрување на информатичката инфраструктура на судската власт, како што се проектот за доградба, поправка и уредување на ЛАН мрежите во судовите во РМ и формирањето на Регистар за судии и судии поротници во Судскиот совет на РМ, како и нереализираните финансиски обврски од завршените инвестициони активности во 2009 година во износ од 36% од вкупно предвидените буџетски средства.

Од другите инвестициони активности на судовите и другите единки корисници за подобрување на условите за работа во судските згради, како најголема инвестициона активност во рамките на ГПИ се издвојува реконструкцијата на фасадата и ходниците во зградата во Основниот суд во Гостивар со вредност од околу 4 милиони денари. Во судската зграда во Гостивар беа ставени во функција и новите простории на Апелациониот суд Гостивар, за кои беше набавен мебел според пропишаните стандарди за проектирање на судски згради. Во делот на ставка 483-набавка на опрема и машини, со обезбедените 7,2 милиони денари беа покриени најприоритетните потреби на судовите и другите единки корисници на Буџетот судска власт.

График: Распределба на категорија 48-капитални расходи по ставки

Реализацијата на активностите за предвидените капитални расходи во рамките на ГПИ за програма 20 – судска администрација во 2010 година го продолжува трендот на зголемување и е повисока за 4,45 насто во споредба со 2009 година. Од вкупно предвидените 23.430.000 денари за капитални расходи, судовите и другите единки корисници реализирале 23.344.9333 денари, што покажува високо остварување со релативен показател од 99,64%.

График: Процентуално учество на единките корисници во распределба на капитални расходи за програма 20 (Прилог 5)

РЕАЛИЗАЦИЈА НА СОПСТВЕНИТЕ ПРИХОДИ НА СУДОВИТЕ ЗА 2010ГОДИНА

Со судскиот буџет определен како дел од Буџетот на Република Македонија, покрај редовното работење на судовите се планира, усвојува и операционализира и буџетот на сопствените приходи на судовите. Тие се однесува на планирање и операционализирање на приходи кои судовите самостојно ги остваруваат, а со кои приходи се потпомага остварувањето на дејноста на судската власт, како дополнителен извор на средства.

При проектирањето на буџетот на сопствените приходи за 2009 година се зеда во предвид следните основи на приходи:

- приходи остварени од други неданочни приходи;
- приходи од осигурувања на имот.

Буџетот во овој дел се предвиде во износ од 9.611.000 денари, а се распредели по единки корисници согласно Одлуката за распределба бр.02-130/6 од 19.02.2009 година врз основа на

барањата на единките. Увидот во прибирањето на средства по овој основ покажа дека единките корисници реализираат многу помал прилив на средства на сопствените сметки и ова негативно се одрази на вкупната состојба во судовите. Вкупната реализација изнесува 2.261.335 денари, а истите се користат пред се за покривање на тековните расходи на судовите.

ставка	буџет	план	реализација
420	384.000	384.000	59.600
421	3.166.000	3.166.000	238.581
423	1.329.000	1.329.000	1.165.467
424	881.000	881.000	88.324
425	3.396.000	3.396.000	647.283
426	455.000	455.000	62.080
			2.261.335

Табела: Реализација на сопствени приходи по ставки

Важно за напомена е следното: неискористените средства на сметките за сопствени приходи односно салдата на овие сметки, со почнувањето на новата буџетска и фискална година се пренесуваат со можност за трошење во 2010 година.

АКАДЕМИЈА ЗА ОБУКА НА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Академијата за судии и јавни обвинители ја започна 2010 година со одобрен буџет во износ од 32.369.000,00 денари кој е за 2% помал во однос на 2009 година. Со ребалансот на буџетот во јуни 2010 година, од страна на Министерството за финансии беа повлечени средства во вкупен износ од 6.110.000,00 денари. Поради потребата од средства од страна на СБС беа обезбедени дополнителни средства, средства се обезбедени и со пренамена од ставките каде што немавме реализација. На овој начин Академијата успеа да обезбеди дополнителни средства во износ од 1.095.000,00 денари.

Во текот на 2010 година, Академијата за судии и јавни обвинители превзема активности за реализирање на планот на почетната обука на кандидатите за судии и јавни обвинители и активности за континуирана обука на судиите и јавните обвинители и другите целни групи.

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2010 година, во Академијата паралелно се реализираше почетна обука за две генерации кандидати за судии и јавни обвинители (трета генерација 2009/2010 и четврта генерација 2010/2011). Третата генерација опфаќа 17 кандидати додека четвртата генерација ја сочинуваат 9 кандидати. Во рамките на почетната обука се ангажирани вкупно 70 ментори од сите апелациони подрачја. Целта на практичната обука е кандидатите, под водство на менторите да се обучат и професионално да се оспособат за практично извршување на судската односно обвинителската функција.

Во текот на 2010 година , во организација на Академијата или во соработка со други организации, одржани се вкупно 258 семинари со учество на 7017 учесници. Оваа група на учесници ја сочинуваат судии, јавни обвинители, стручни соработници и административни работници во судовите, стручни соработници и административни работници во јавните обвинителства и надворешни учесници.

Едукативниот процес во Академијата непосредно го спроведуваат вкупно 260 едукатори, кои се избрани од активните

судии и јавни обвинители, судии во пензија, универзитетски професори, адвокати и други експерти.

Во рамките на редовното работење во 2010 година реализирани се и повеќе специјализирани програми.

За целосно реализирање на почетната обука и постојаното стручно усовршување кои се предвидени во плановите за работа на Академијата потребни се финансиски средства кои се обезбедуваат од буџетот на РМ. Согласно предвидените активности за 2010 година одобрените средства од буџетот не беа доволни за реализирање на плановите за работа. Меѓутоа сепак е постигнат висок степен на реализација на одобрените средства.

Реализирањето на активностите најчесто се врши од ставките 420 и 425. Имено од ставката 420 е предвидено да се надоместуваат патните и дневните трошоци на учесниците во постојано стручно усовршување. И покрај високиот степен на реализација во рамките на ставката 420 на крајот на 2010 година останаа неподмирени обврски за патни и дневни трошоци кои обврски се префрлаат во 2011 година со што се дополнително оптоварување на буџетот од 2011 година. Во рамките на ставката 425 е предвидено надоместување на трошоците за кандидатите во почетна обука , едукаторите и менторите кои се вклучени во оваа обука, надоместување на трошоци на едукатори кои се вклучени во постојано стручно усовршување. Имено во рамките на оваа ставка во 2010 година имавме висок степен на реализација но со оглед на тоа што имавме и голем обем на активности тековната година ја завршивме со големи обврски кои не успеавме да ги реализираме во 2010 година , а кои обврски ќе бидат оптоварување за буџетот од 2011 година. За реализирање на наставата во почетна обука и во постојано стручно усовршување потребно е да користење на материјали и други услуги кои што се надоместуваат од ставките 423 и 426.

Во прилогот ви доставуваме преглед на буџетот за 2010 година и преглед на реализацијата по ставки.

СТАВКА	О П И С	Б У Џ Е Т 2010				
		Буџет	План	Реализација	Буџет - реализација %	План- реализација %

40	Плати, и надоместоци на вработените	8.445.000,00	7,283,000.00	7,186,431.00	85%	99 %
401	Основни плати и надоместоци	6.043.000,00	5,291,000.00	5,228,709.00	86 %	99 %
402	Придонеси за социјално осигурување	2.402.000,00	1,992,000.00	1,957,722.00	79 %	99 %
42	Стоки и услуги	21,924,000.00	18,246,000.00	18,226,378.00	84 %	99 %
420	Патни и дневни расходи	3,000,000.00	950,000.00	949,919.00	32 %	100 %
421	Комунални услуги	2,347,000.00	2,112,000.00	2,111,945.50	90 %	100%
423	Ситен инвентар	2,000,000.00	1,800,000.00	1,781,576.50	90%	99%
424	Поправки	415,000.00	374,000.00	373,999.50	90%	100%
425	Договорни услуги	11,857,000.00	10,980,000.00	10,978,946.00	93%	99%
426	Други тековни расходи	2,070,000.00	1,863,000.00	1,862,991.50	90%	100%
427	Привремени вработувања	235.000,00	167,000.00	167,000.00	72 %	100%
48	Капитални расходи	2,000,000.00	730,000.00	588,251.00	30 %	81 %
480	Купување на опрема и машини	1,000,000.00	224,000.00	223,956.00	33%	100%

481	Градежни објекти	500,000.00	200,000.00	194,267.50	39%	98%
485	Вложувања и нефинансиски средства	500,000.00	306,000.00	170,027.50	35 %	56 %
	ВКУПНО	32,369,000.00	26,259,000.00	26,001.060.00	80%	99%

ЗАКЛУЧОЦИ ЗА УСПЕШНОСТА ВО ОПЕРАЦИОНАЛИЗАЦИЈАТА НА СУДСКИОТ БУЏЕТ ЗА 2010 ГОДИНА И НАСОКИ ЗА ПОНАТАМОШНО СПРОВЕДУВАЊЕ НА СУДСКИОТ БУЏЕТ

- почетниот буџет за судската власт за 2010 година не ги задоволуваше потербите на судската власт за **остварување на основните функции на единките корисници;**
- во текот на годината се донесоа одлуки на Судскиот буџетски совет заради ублажување на состојбата во тековните расходи на судовите;
- следејќи ја состојбата по единки корисници преку АБМС-от, **извршени се бројни реалоцирања на средства во рамките на категоријата 42-тековни расходи**, со цел рационално искористување на одобрените финансиски средства;
- со Ребалансот на Буџетот за 2010 година **се намалија средствата за категорија 42-стоки и услуги**
- во 2010 година, вкупно нереализираните обврски во месец јануари изнесуваа **63.079.025** денари. Изразено во апсолутни цифри заклучно со 31.12.2009 година, нереализираните обврски за судовите во РМ изнесуваат **120,000,000** денари.
- Обврските над 60 дена, кои заклучно со 31.12.2010 година, изнесуваат 26.121.995 денари, се со учество од 41,41%;
- **работењето на судовите во 2009 година е со континуирани редовни ревизиски контроли од Внатрешната ревизија во судската власт и Државниот завод за ревизија на Република Македонија.** По извршените контроли и констатираните неправилности во процесот на извршувањето на судскиот буџет во судот, судовите имаат обврска во законски предвидените рокови истите да ги отстранат, за што е потребно да го известат СВС и органите кои спроведуваат контроли;
- **контрола на извршувањето на судскиот буџет** се врши и согласно одредбите од Законот за буџетите, Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија и трезорското работење во Република Македонија;
- **се врши имплементација на новите законски решенија и измените и дополнувањата на законите од областа на судството;**

- преку АБМС системот обезбедено е секојдневно следење на реализација на буџетите на единките корисници и секојдневното следење на спроведување на активностите;
- остварена е координација на активности со меѓународните донатори USAID и Светска банка;
- остварена е транспарентност во работењето.

- **Во текот на 2010 година состојбата во однос на потребните и обезбедените финансиски средства за судската власт беше крајно неповолна.** Судскиот буџетски совет и менаџментот на судовите перманентно беа насочени кон постигнување на максимум ефекти со минимум средства, кон утврдување на најдобрите практики на одвивање на постапките и споделување на истите меѓу единките корисници на судската власт. И покрај тоа што менаџментот на судовите, претседателите и судските администратори, крајно сериозно го реализираат делот на обврските во врска со финансирањето на судовите, недостигот на средствата е евидентен и константен. Значи, не се работи за изолирани случаи на судови во кои поради неефикасно работење е забележан недостиг на финансиски средства, туку за хронична појава во сите единки корисници на судската власт. Ваквата состојба има директно влијание врз ефикасноста на судската власт и се рефлектира преку непотребно одолговлекување на судските процеси, за што судската власт трпи критики од домашната и меѓународната јавност.

- **Поаѓајќи од горенаведената состојба, Судскиот буџетски совет смета дека е неопходно и итно потребно да се извршат измени во Законот за судски буџет, со кој управувањето на средствата од Судскиот буџет да биде потполно самостојно од страна на Судскиот буџетски совет, без да се бараат одобренија од Министерството за финансии.**

- Со судскиот буџет за 2011 година **треба да се подржат стратегиските приоритети и цел на судската власт согласно Стратешкиот план на судската власт за периодот 2012-2013 година и Програмата за работа на СБС за 2011 година.**

Сектор за судски буџет